

ZER EGIN? edo "teologia politikoa"

Teologia politikoa oso modan dago, moda hutsa denik esan gabe. Teologia politikoan, ezpairik gabe, izenik sonatuena Metz da. Baina Metz ez dago Moltmann gabe hartzerik. Protestanteen artean «esperantzaren teologia» izendapenarekin gauza bera edo berdintsua zabaltzen duen Tübingen-go Irakaslea da Moltmann. (Metz Münster-en dago). Eta blok batera, *Itxaropen printzipioa* liburuaren egile Bloch filosofoarekin harreman hertsietan daude. Bata katoliko eta bestea protestante, eta Bloch marxista heterodokso izan arren, bion teologia mugak eroriz gerortikoa da erabat*. Diferentziak ba daude, noski*.

Teologia politikoak ez du sistema borobilen baten antzeko osotasunik nahi. Oso galtza da, beraz*, teologia politikoa zer den zehazki adieraztea. Puntu guttitan idela bat ematen salatuko naiz.

Lehen lehenik Kant-en esaldi batek bizten duela esan dalteke: arrazoiarena ez dago guztiz argituta, bere erabilkizun publiko, sozialik (politikorik) egin arte. Honek, Marxez gero batez ere, ekintzaren premia, teoriaren batzuen ondorio eta aplikazioa barik*, haren presupostu dela esan nahi du. Ekintzarekin batera etorri behar du pentsamentuak, beraz. «Politikoa» lehen lehenik ez da, orduan, teologia hau, politikan sartzen delako, handik datorrelako baino.

Orain arteko teologia, bere abiadaz eta egituraz, *erantzulea* zen. Munduak, *non dago salbazioa?*, *zer egin behar dugu*, etc. itaundu* balu legez* ziharduen. Ez dadukagu, geure ttikitan kristau dotrina nola ikasi behar izan genuen gomutatu* besterik: galderarik batere eduki gabe, memorian kabitu alna* erantzun paporatu* zitzaikun, «kristautasunaren enbutido» bihurtu arte. Eta odolki* batataluok lrtzen gara.

Teologia politikoak, munduak galdetutakoari (edo Inork galdetu gabekoari) erantzunez aritu ordez, munduari galdetuz bizi nahi du. Hau da, gizarte-kritiko. Eta —mugak erorita* baldin badaude— lehen lehenik autokritiko. Autokritika Elizan oso zaila da, Aita Santu edo Gotzain ez direnentzat behintzat. (Eta, hoiek egiten dutenetik konturik ateratzekotan, hoientzat ez da errazago). Kritikoari gauzak ez direla hain simple osteratzen zaio; eta, begitartea serlotuz, gauzak ez direla hain simple deklaratzera, egon daitekeen gauzen konpondiorik* simpleena izan da beti. Teologia politikoak etsai* gogorak daduzka, beraz*. Izan ere, kristautasuna oraingoratu, *aggiornatu* egin behar dela esan, eta guztiok konforme. Hasi, gero, kristaugaria kritikaz garbitzen; eta batzuen batzuk, garbituz, busti ere egiteko bildur dira: beren kristautasuna paperezkoa delako nonbait, eta papera ez dago bustitzerik.

Hala ere, teologian ez dago politikoa deritzanak baino arrakasta* haundiagorik sortaraz dezakeen eskola-joerarik. Teologia politikoaren hiru ezaugarri nabarmentsu aipatuko nituzke:

- *Ideologi kritikoa da*. Ez du sistema osoren bat egin nahi, eta ez du bere sistema zeru-lurretako problema guztientzat gertu dagoen arrazoi eta esplikazioen kutxa bihurtu gura. Gaitik behera argudiorik gabe salatu nahi luke, beraz. Are* guttiago, errealdadeko problemak ideologiarekin (edo ideologian) konpondu: Eliza bekataria serlotan hartu beharrean dago.
- *non nongoa da*. USAn ez da Alemanian bezalakoa. Ez dago teologia unibertsalik, lehenagoko heinean* behintzat.
- *elkar hizketazko teologia da*, galdetzeak horixe eskatzen baitu. Katolikoek komunistekin egindako elkar hizketaldietan, Metz izan zen lehiatsuenetakoa*.

Dena hauzperatu eta krtikatzearen oinarria, filosofian, eskeptizismoa ablaburu bihurtzea izan ohi da. Baina eskeptizismoa bera ere, nahitaez, azkenetako, sistemazko eta ideologiazko bilakatzen* da. Teologia politikoak, eta hau guztiz inportantea da (Jende askok galzki ulertu izanak inportanteago bihurtu du, gainera), ez daduzka bere iturburuak eskeptizismo arrazionalistan, eta bai eskatologian, itxaropenean beraz. Itxaropen hori, azken finean, sinesmenarekin identikoa da: teologia politikoak ez da filosofia edo etika politikorik, zenbaitetik horixe bihurtu nahi badu ere. Teologia politikoak, horre-

gatik, De Lubac-ek meditatzeoan aipatutako problemarekin jotzen du: zer da kristautasunaren funtsa*, fedearen azkeneko erdlunea? Eta honekin teologia anti-ideologikoak dogmatikaren, ondoriozko ideologiaren basamentua jotzen du. Eta gure belaunaldiko* teologak gurasoenari esku ematen dio. Ez baitago «zer izan?» problema inplikatu gabeko «zer egin?»-ik. Aporia batean korapilatzen dela dirudi.

Teologia honek marxismoarekin batera dadukan beste aporia bat honexek dirudi: teologia honek ere *ekintzatik* jalo nahi du; baina bere kritika *eskatologiatik* honantz erakartzen du. Eskatologia (utopia) futuroa da, ordea*, eta bertatik bertara behintzat ekintzarekin ezin lortuzkoa. Ez ote du oinarri batak bestea hankaz gora botatzen? Problema hau, Metz-ek Moltmann berebaltaratu* nahi izan duenean sortu da. Moltmann protestantearen teologia ezin eralki dalteke ekintzatik, historiatik, naturalezatik: eskatologia kontsekuentearekin abiatzen zen. Metz-ena, aldiz*, Jesus Nazaretoko historikoan eta Elizaren misio historikoan oinarritzen zen. Nola batera ekar biak?

Teologia politikoak hurrengo urteotan zeln lrtzenbide sortarazten duen ikusi beharko da.

JOSE AZURMENDI

daduzka, daukaz, dauzka
daude, dagoz
dio, deutso

zalo, jako
zitzaikun, jakun

Zokoko apaizaren antzerkiak

Oiartzungo antzerki taldea, Tolosan, «Lartaun» izeneko teatro berri, pastoral gisakoa, egitekoa zen; eta, nahiz eta lehen zortzi edo hamar lekutan egin baimen guztiekin, orain debekatu egin diote, esanez antzerkia ezin dela gehiago egin. Antzerklaren egilea Piarres Larzabal da.

Urrietakoak ere, «Nor alkate» egitekoak ziren. Behin eta berriz egindako antzerkia da; bost-sei taldek egina dute. Orain, ordea*, debekatu izan da. Antzerki honen egilea Piarres Larzabal da.

Piarres Larzabalek antzerki berri bat idatzia du: «Ugarte Gatzia». Ez da batere politikoa. Mundu hobea baten bila dabil. Ez alferrik. Hiru akto ditu.

«Testament a Praga», katalan liburua

«Testament a Praga» katalan liburua, Tomás Pamiés eta bere alaba Teresak egina da. Tomás Pamiés Leridako Balaguer-en jalo zan, eta Pragan hil 1967.ean, rusok harmen Indarrez hurl haretan sartu baino urte bete lehenago. Tomás Pamiés, katalanzale porrokatua, «Partido Socialista Unido de Cataluña»-koa izan zan. Liburu honetan, Kataluniako XX. mendeko* gizarte bizitza agertzen da, eta autoreak bere idelak eta gorabeherak azaltzen ditu sozialismoari buruz.

«ANAITASUNA»REN ZUZENBIDEA